

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΕΣ ΤΕΛΙΚΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2025-2026

Β΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 11 Μαΐου 2026

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Α΄ ΣΕΙΡΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Β074

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 90 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΠΕΝΤΕ (5) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. **Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
3. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
4. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας **το όνομά σας**.
5. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης**.
6. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΘΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

A1. Φραντσέσκο Πετράρκα, «Λάουρα»

Έρωτα, ιδές τη νια που μας δοξάζει
κι είν' όλη περηφάνια και καμάρι,
κοίτα τι γλύκα που έχει και τι χάρη
κι είναι σαν λάμψη που ο ουρανός σταλάζει.

Κοίταξε με τι σπάνια τέχνη βάζει
το χρυσάφι και το μαργαριτάρι
και πώς σιγά με ανάλαφρο ποδάρι
περπατεί και πώς στρέφει και κοιτάζει.

Κάτω απ' τα δέντρα τα πυκνογυρμένα,
χορτάρια κι άνθη που τη γη στολίζουν
να τα πατήσει την παρακαλούνε.

Φεγγοβολούν τα αιθέρια μαγεμένα,
γιατί εκεί που τα μάτια της θωρούνε
τόση γαλήνη κι ομορφιά χαρίζουν.

Ερώτηση:

A1.α. Να αναφέρετε και να σχολιάσετε **τρία (3)** χαρακτηριστικά της ιδανικής γυναίκας, σύμφωνα με την πιο πάνω ποιητική περιγραφή. Να τεκμηριώσετε με αναφορές από το ποίημα. **(μον. 15)**

A1.β. Να εντοπίσετε **τρία (3)** εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιεί ο ποιητής για την περιγραφή της «Λάουρα» και να αναφέρετε τη λειτουργία τους. **(μον. 10)**

A2. Διονύσιος Σολωμός, Ο Κρητικός 5 [22.]

Ήχος, γλυκύτατος ήχος, όπου μέ προβοδοῦσε.
Δέν εἶναι κορασιᾶς φωνή στά δάση που φουντώνουν,
Καί βγαίνει τ' ἄστρο τοῦ βραδιοῦ καί τά νερά θολώνουν [...]
Δέν εἶν' ἀηδόνι κρητικό, πού σέρνει τή λαλιά του
Σέ ψηλούς βράχους κι ἄγριους ὅπ' ἔχει τή φωλιά του,
Κι ἀντιβουίζει ὀλονυχτίς ἀπό πολλή γλυκάδα [...]
Δέν εἶν' φιαμπόλι* τό γλυκό, όπου τ' ἀγρίκα* ἄμνος
Στόν Ψηλορείτη ὅπου συχνά μ' ἐτράβουνεν ὁ πόνος [...]
Λαλούμενο*, πουλί, φωνή, δέν εἶναι νά ταιριάζει,
Ἴσως δέ σώζεται στή γῆ ἡχος πού νά τοῦ μοιάζει·

Δέν εἶναι λόγια· ἦχος λεπτός.....
Δέν ἤθελε τόν ξαναπεῖ ὁ ἀντίλαλος κοντά του.
Ἄν εἶν' δέν ἤξερα κοντά, ἂν ἔρχονται ἀπό πέρα·
Σάν τοῦ Μαῖοῦ τέσ εὐωδιές γιομίζαν τόν ἀέρα,
Γλυκύτατοι, ἀνεκδιήγητοι*
Μόλις εἶν' ἔτσι δυνατός ὁ Ἔρωτας καί ὁ Χάρος.
Μ' ἄδραχνεν ὅλη τήν ψυχή, καί νά 'μπει δέν ἠμπόρει
Ὁ οὐρανός, κι ἡ θάλασσα, κι ἡ ἀκρογιαλιά, κι ἡ κόρη·
Μέ ἄδραχνε, καί μ' ἔκανε συχνά ν' ἀναζητήσω
Τή σάρκα μου νά χωριστῶ γιά νά τόν ἀκλουθήσω.
Ἔπαψε τέλος κι ἄδειασεν ἡ φύσις κι ἡ ψυχή μου,
Πού ἐστέναξε κι ἐγιόμισεν εὐθύς ὅχ τήν καλή μου·
Καί τέλος φθάνω στό γιαλό τήν ἀρραβωνιασμένη,
Τήν ἀπιθώνω μέ χαρά, κι ἦτανε πεθαμένη.

***φιαμπόλι**: φλογέρα

***ἀγγρίκα**: ἀκουγα

***Λαλούμενο**: μουσικό ὄργανο

***ἀνεκδιήγητοι**: δέν υπάρχουν λόγια νά τους περιγράψουν.

Ερώτηση:

A2.α. Νά παρουσιάσετε **τρία (3)** χαρακτηριστικά του ἤχου που ἀκούει ὁ ναυαγός, τεκμηριώνοντας με σχετικούς στίχους. Νά εντοπίσετε **τρία (3)** εκφραστικά μέσα με τα ὁποῖα δηλώνονται αὐτά τα χαρακτηριστικά. **(μον. 15)**

A2.β. Νά αναφέρετε **δύο (2)** ἐπιδράσεις που ἔχει ὁ ἦχος στην ψυχή του *Κρητικού*. **(μον. 10)**

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

(50 ΜΟΝΑΔΕΣ)

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γκυ ντε Μωπασάν, «Η διαθήκη» (ἀπόσπασμα)

Εκεῖνος ἔκανε πολλή ὥρα ν' ἀπαντήσει, κατόπιν εἶπε διστακτικά:

«Να, θα υπήρχε, ἀς πούμε, ἕνας τρόπος, ἀν μου παραχωρούσες παραδείγματος χάριν τὴ μισή κληρονομιά, με δωρεά ἐν ζωῇ. Εἶμαστε ἀκληροί, μπορεῖς νά το κάνεις. Ἔτσι θα κλείσουν τα στόματα του κόσμου».

«Δεν καταλαβαίνω πολύ καλά, πῶς θα κλείσουν τα στόματα του κόσμου;» τον ρώτησε με σοβαρότητα.

Εκεῖνος θύμωσε ἀπότομα: «Εἶσαι πραγματικά ἀνόητη. Θα πούμε πως κληρονομήσαμε ἐξ ημισείας. Καί θα εἶναι ἀλήθεια. Δέν εἶμαστε υποχρεωμένοι νά ἐξηγήσουμε ὅτι ἡ διαθήκη ἦταν στο ὄνομά σου».

Εκείνη τον ξανακοίταξε με διεισδυτικό βλέμμα: «Όπως θέλεις, είμαι έτοιμη».

Τότε ο Σερμπουά σηκώθηκε και ξανάρχισε να περπατάει.

Έμοιαζε και πάλι να διστάζει, αν και το πρόσωπο του αχτινοβολούσε:

«Όχι... ίσως είναι προτιμότερο να αποποιηθείς εντελώς... είναι πιο αξιοπρεπές... ωστόσο... έτσι δε θα έχει κανείς τίποτα να πει... Οι πιο ενάρετοι άνθρωποι θα αναγκαζόντουσαν να κάνουν πίσω... Ναι, έτσι τακτοποιούνται τα πάντα...»

Στάθηκε μπροστά στη γυναίκα του: «Που λες, ελαφίνα μου, θα πάω μόνος μου στο συμβολαιογραφείο του κυρίου Λαμανέρ για να τον συμβουλευτώ και να του εξηγήσω το ζήτημα. Θα του πω ότι προτίμησες αυτή τη λύση από ευπρέπεια, για να μην μπορούν να κουτσομπολεύουν. Από τη στιγμή που αποδέχομαι το μισό αυτής της κληρονομιάς, είναι ολοφάνερο πως είμαι σίγουρος γι' αυτό που κάνω, πως είμαι ενήμερος της κατάστασης, πως τη θεωρώ ξεκάθαρη, άμεμπτη. Είναι σαν να σου 'λεγα: "Αποδέξου την κι εσύ, καλή μου, αφού την αποδέχομαι εγώ, ο σύζυγός σου". Ειδάλλως, αληθινά, δε θα 'ταν σωστό».

«Όπως θέλεις» πρόφερε απλά η κυρία Σερμπουά.

Εκείνος συνέχισε, μιλώντας τώρα με στόμφο: «Ναι, μοιράζοντας την κληρονομιά, όλα εξηγούνται πολύ εύκολα. Κληρονομούμε ένα φίλο που δε θέλησε να κάνει διάκριση ανάμεσά μας, δε θέλησε να μας ξεχωρίσει, που δε θέλησε να μοιάζει πως έλεγε: "Προτιμώ τον ένα ή τον άλλο μετά το θάνατό μου, όπως έκανα κι όταν ζούσα". Και να 'σαι βέβαιη, πως αν το 'χε σκεφτεί, αυτό θα 'κανε. Δεν σκέφτηκε, δεν πρόβλεψε τις συνέπειες. Όπως το 'πες τόσο καλά, σ' εσένα χάριζε πάντα τα δώρα του. Σ' εσένα θέλησε λοιπόν ν' αφήσει ένα τελευταίο ενθύμιο».

Εκείνη τον σταμάτησε έχοντας κάπως απαυδήσει: «Εντάξει, κατάλαβα. Δε χρειάζονται τόσες εξηγήσεις. Πήγαινε αμέσως στο συμβολαιογράφο».

«Έχεις δίκιο. Πηγαίνω» πρόφερε εκείνος κοκκινίζοντας, σαστισμένος ξαφνικά.

Πήρε το καπέλο του και, πλησιάζοντάς την, της πρότεινε τα χείλη για να τη φιλήσει, ενώ ψιθύριζε: «Θα τα πούμε σε λίγο, χρυσή μου».

Ύστερα ο Σερμπουά έφυγε με χαρούμενο ύφος.

Και η κυρία Σερμπουά παράτησε το εργόχειρο της κι άρχισε να κλαίει.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γκυ ντε Μωπασάν, «Η καρεκλού» (απόσπασμα)

(Η καρεκλού ήταν μια φτωχή πλανόδια τεχνίτρια που επιδιόρθωνε καρέκλες και ζούσε στο περιθώριο της κοινωνίας. Από παιδί αγάπησε τον Σουκέ, έναν φαρμακοποιό, επειδή κάποτε τον βοήθησε. Εκείνος όμως ποτέ δεν την αγάπησε, ενώ εκείνη τον αγάπησε πιστά σε όλη της τη ζωή και του άφησε τις οικονομίες της όταν πέθανε.)

Όπως σας είπα και στην αρχή, πέθανε την άνοιξη. Αφού μου διηγήθηκε αυτή τη θλιβερή ιστορία της, με παρακάλεσε να δώσω σ' εκείνον που τον είχε τόσο υπομονετικά αγαπήσει όλες τις οικονομίες της ζωής της, γιατί, όπως έλεγε, μονάχα γι' αυτόν είχε δουλέψει, για να βάλει κάτι στην μπάντα ακόμα και νηστεύοντας και να είναι βέβαιη ότι έτσι θα τη σκεφτόταν μια τουλάχιστον φορά μετά το θάνατό της. Μου άφησε, λοιπόν, να του δώσω δύο χιλιάδες τριακόσια είκοσι επτά φράγκα.[...].

Την άλλη μέρα πήγα στους Σουκέ την ώρα που το αντρόγυνο τελείωνε το γεύμα του. [...]. Μ' έβαλαν να καθίσω, ήπια το κίρς που μου πρόσφεραν κι άρχισα το λόγο μου συγκινημένος, βέβαιοι ότι κι αυτοί θα αρχίζανε να κλαίνε.

Μόλις κατάλαβε ο Σουκέ ότι είχε αγαπηθεί απ' αυτή την αλήτισσα, απ' αυτή την καρεκλού, απ' αυτή την τριγυρίστρα, τινάχτηκε από αγανάκτηση, σαν να του είχε κλέψει την υπόληψή του, την εκτίμηση των τίμιων ανθρώπων, τη μύχια τιμή του, κάτι το λεπτό που του ήταν ακριβότερο κι από την ίδια του τη ζωή.

Η γυναίκα του, εξίσου αγανακτισμένη με αυτόν, επαναλάμβανε: «Αυτή η ζητιάνα! Αυτή η ζητιάνα!...» χωρίς να βρίσκει κάτι άλλο να πει.

Εκείνος είχε σηκωθεί και πηγαينوερχόταν με μεγάλους δρασκελισμούς πίσω από το τραπέζι [...]. Ψέλλισε: «Πρωτοφανές, γιατρέ μου! Τρομερό για έναν άνθρωπο! Τί να κάνω; Αν το είχα μάθει όταν ζούσε, θα φώναζα τη χωροφυλακή να τη συλλάβει και να την κλείσει στη φυλακή. Και σας εγγυώμαι ότι ποτέ της δε θα 'βγαίνει από κει μέσα».

Έμεινα κατάπληκτος από το αποτέλεσμα που είχε το στοργικό μου διάβημα. Δεν ήξερα τί να κάνω ούτε τί να πω. Έπρεπε όμως να ολοκληρώσω την αποστολή μου και του είπα: «Με επιφόρτισε να σας παραδώσω τις οικονομίες της, που ανέρχονται σε δύο χιλιάδες τριακόσια φράγκα. Και επειδή αυτό που μόλις σας είπα μοιάζει να σας δυσαρέστησε ιδιαίτερα, θα ήταν ίσως καλύτερα να μοιράσουμε αυτά τα χρήματα στους φτωχούς».

Με κοιτάζανε και οι δυο τους εμβρόντητοι.

Έβγαλα τα λεφτά από την τσέπη μου, τα τρισάθλια αυτά λεφτά από όλες τις χώρες και κάθε λογής, χρυσός και πεντάρες ανάκατα. Κατόπιν ρώτησα: «Τί αποφασίζετε;»

Η κυρία Σουκέ μίλησε πρώτη: «Μα, μια που είναι η τελευταία επιθυμία αυτής της γυναίκας, ... νομίζω πως μας είναι δύσκολο να αρνηθούμε».

Ο άντρας της, κάπως ντροπιασμένος, είπε κι αυτός:

«Θα μπορούσαμε ν' αγοράσουμε κάτι για τα παιδιά μας μ' αυτά τα χρήματα».

«Όπως θέλετε» τους απάντησα εγώ ξερά.

Ο σύζυγος συνέχισε: «Δώστε τ'α μας, αφού σας επιφόρτισε μ' αυτά. Θα βρούμε κάλλιστα τρόπο να τα διαθέσουμε σε καμιά αγαθοεργία». Τους άφησα τα χρήματα, τους χαιρέτησα κι έφυγα.

Την άλλη μέρα ήρθε να με βρει ο Σουκέ και με ρώτησε απότομα: «Αυτή η... αυτή η γυναίκα άφησε τον αραμπά* της εδώ. Τί θα τον κάνετε;»

«Τίποτα. Πάρτε τον, αν τον θέλετε».

«Θαυμάσια. Αυτό μου 'ρχεται κουτί. Θα φτιάξω μ' αυτόν ένα καλύβι στο λαχανόκηπό μου».

Και κίνησε να φύγει, μα τον φώναξα πίσω: «Άφησε επίσης το γέρικο άλογό της και τα δυο της σκυλιά. Τα θέλετε;» Κοντοστάθηκε ξαφνιασμένος: «Μπα! Τί να τα κάνω; Κάντε τα εσείς ό,τι θέλετε». Και γελούσε. Έπειτα μου 'δωσε το χέρι του που του το έσφιξα. Τί τα θέλετε; Σ' ένα χωριό δεν πρέπει ο γιατρός να είναι τσακωμένος με τον φαρμακοποιό.

Τα σκυλιά τα κράτησα εγώ. Ο παπάς, που έχει μεγάλη αυλή, πήρε το άλογο. Ο αραμπάς χρησιμεύει για καλύβι στον Σουκέ, που αγόρασε με τα χρήματα πέντε ομόλογα της Εταιρείας Σιδηροδρόμων.

Αυτή είναι η μόνη βαθιά αγάπη που συνάντησα στη ζωή μου.

***αραμπάς:** τετράτροχη άμαξα που τη σέρνουν ζώα. Το κάρο

Γκυ ντε Μωπασάν, *Διηγήματα*, μτφ. Φοίβος Ι. Πιομπίνος, Ηριδανός, Αθήνα 1993, σ. 19-28

Ερώτηση:

B1.α. Να εντοπίσετε και να σχολιάσετε **μία (1)** χαρακτηριστική σκηνή όπου διαφαίνεται η υποκρισία του Σερμπουά στη «Διαθήκη» και του Σουκέ στην «Καρεκλού». Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένα παραδείγματα από τα κείμενα. **(μον.24)**

B1.β. Να συγκρίνετε τον τύπο του αφηγητή στα δύο κείμενα (πρόσωπο αφήγησης, συμμετοχή ή μη στην ιστορία) και να εξηγήσετε πώς λειτουργεί στον αναγνώστη για την παρουσίαση των γεγονότων και των χαρακτήρων. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με **δύο (2)** συγκεκριμένες αναφορές από κάθε κείμενο. **(μον.26)**

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ